

Oxhagsskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, Grundskolan, Grundsärskolan och Fritidshem.

Ansvariga för planen

Ann-Christin Sundell, Rektor

Telefon nr: 08-508 45 741

Vår vision

Oxhagsskolan är en skola där:

- alla elever och personal känner trygghet och möts med respekt och hänsyn
- våld, hot, diskriminering eller kränkande behandling aldrig förekommer
- alla elever och personal arbetar efter vår gemensamt formulerade värdegrund
- alla bidrar till att skapa ett gott arbetsklimat

Ingen på Oxhagsskolan ska utsättas för diskriminering, upprepande kränkningar eller trakasserier. Vi har väl utarbetade och förankrade ordningsregler, samt en överenskommelse mellan skola, elev/barn och vårdnadshavare, med tydliga ansvarsområden. Vi ingriper direkt vid hot, våld, diskriminering eller kränkande behandling. Då dessa regler inte följs finns tydliga handlingsplaner samt påföljder.

Planen gäller från

2012-12-07

Planen gäller till

2013-08-31

Elevernas delaktighet

Höstterminen startar med ett arbete kring skolans värdegrund. Varje klasslärare ska då gå igenom de sju diskrimineringsgrunderna samt skollagen kap.6 med sina elever. Klassläraren utformar själv genomgången så att den passar eleverna. Det är klart septembers månads slut. Under hösten görs även en kartläggning med verktyget ”Huset” där eleverna svarar på frågorna om trygga och otrygga platser på skolan. Den muntliga information som kommer fram under de diskussionerna ligger sedan till grund för utformningen av Likabehandlingsplanen. En analys och uppföljning görs utifrån kartläggningen. Ett utkast till Likabehandlingsplanen presenteras i september där eleverna i klasserna och i elevråd får komma med synpunkter och förslag på mål och åtgärder till den slutgiltiga versionen av Likabehandlingsplanen. Under året är eleverna delaktiga i arbetet med de främjande insatserna och de förebyggande åtgärderna. Klasserna genomför schemalagda etiska samtal.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Höstterminen inleds med ett introduktionssamtal med varje vårdnadshavare och barn. Där presenteras utvärderingen från förra årets likabehandlingsplan. På höstens föräldramöte och

på föräldraråd under terminen får vårdnadshavarna vidare information om klassens och skolans fortsatta arbete kring det främjande och förebyggande åtgärderna kring Likabehandlingsplanen. Vid dessa olika möten får vårdnadshavare lämna synpunkter och förslag kring likabehandlingsarbetet .

Personalens delaktighet

Personalen har varit med och utformat skolans värdegrund. Värdegrunden togs på APT, 2008. All personal deltar under hösten 2012 i kompetensutveckling i det så kallade "Huset"- ett verktyg som ingår i PraLin- konceptet – som utvecklats av Diskrimineringsbyrån, Uppsala. Med Huset ska vi tillsammans med eleverna kartlägga skolans trygga och otrygga platser kopplat till diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling. Därefter har vi gemensamma diskussioner i personalgruppen som sedan ska leda fram till främjande och förebyggande åtgärder till Likabehandlingsplanen.

Förankring av planen

Vårdnadshavare tar del av skolans Likabehandlingsplan vid föräldramöten, föräldraråd och via skolans hemsida. Löpande information kommer kontinuerligt via veckobrev/skoldagbok, utvecklingssamtal från lärarna, informationsbrev hem från skolledning samt på skolans hemsida.

Om något förändras i planen under läsåret skickas informationsbrev hem via rektor. Eleverna tar del av den utarbetade Likabehandlingsplanen och arbetet med den under hela läsåret genom klassråd och elevråd. Elevrådet har en punkt på dagordningen för att hålla Likabehandlingsplansarbetet aktuellt och levande bland eleverna. Personalen på skolan diskuterar och följer upp Likabehandlingsplansarbetet på a-lags möten kontinuerligt och på arbetsplatsträffar två gånger per termin.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Fjolårets plan diskuterades och följdes upp i ledningsgrupp, Likabehandlings- och trygghetsgrupp, på APT, elevråd och med vårdnadshavare på föräldramöten. Det är tydligt att den tidigare planen inte var utvärderingsbar i den mån som är önskvärd. Att ta fram denna plan på ett sätt som gör den utvärderingsbar har därför varit prioriterat.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Rektor, personal, elever och vårdnadshavare.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Då skolans likabehandlingsarbete har behövts utvecklas så har skolan utbildat all personal genom föreläsningar och arbete med PraLin- praktiskt likabehandlingsarbete i skolan som är ett koncept som utvecklats av Diskrimineringsbyrån, Uppsala. Genom det arbetet har all personal fått utbildning om de lagar som gäller för likabehandlingsuppdraget, diskrimineringsgrunderna och i normkritiskt tänkande. Personalen har också fått handledning i kartläggningsarbete, främst utifrån verktyget Huset. Totalt har all personal på skolan utbildats under fyra halvdagar. Representanter från skolans Likabehandlings- och trygghetsgrupp har också fått handledning i framtagande av Likabehandlingsplaner.

Elevrådet har genom kontinuerligt arbete under året fört diskussioner i klasserna kring trygga och otrygga platser på skolan. Utifrån den kartläggningen har skolan förändrat miljön i matsalen för att skapa trygghet och lugn och ro. Eleverna upplevde matsalen som bullrig och stökig. Trångt möblerat så eleverna stötte i varandra, matron upplevdes som stressande. Skolan anlät en arkitekt och investerade i inventarier i det arbetet. Genom nya möbler har matsalen blivit luftigare och upplevs som mindre trång. Ljudabsorberande material har satts upp i taket för att sänka volymen.

Elevernas upplevelse av otrygghet ute på raster har skolan arbetat med genom att öka vuxentätheten. Eleverna hade svårt att finna en rastvakt när de behövde och de hade lite att sysselsätta sig med. Det ökade oron på rasterna och bråk uppstod. Genom fler rastvakter och organiserad rastverksamhet har oron minskat.

När det gäller klassrummen låg otryggheten i arbetsron. Under året har skolan arbetat med värdegrunden och elevernas delaktighet i att skapa lugn och arbetsro i klassrummet. Genom samtal, diskussioner och ett kontinuerligt uppföljande och utvärdering av lektionerna så har elever och personal nått det årsmålet.

Årets plan ska utvärderas senast 2013-06-14

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Eleverna ska utvärdera på klassråd, elevråd och vårdnadshavare på föräldraråd i maj. Personalen skall utvärdera Likabehandlingsplanen på APT i maj.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Ann-Christin Sundell, rektor

Främjande insatser

Namn

Jargongen på skolan ska främja likabehandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla elever har fått diskutera och reflektera kring hur jargong kan leda till att människor känner sig trakasserade eller kränkta, samt hur detta går att undvika. Det finns en framtagen policy för hur skolan hanterar kränkande jargong. Den framtagna policyn är känd av elever, vårdnadshavare och personal.

Alla elever på skolan ska ha en medvetenhet om hur man tilltalar varandra för att främja likabehandling när det gäller alla diskrimineringsgrunderna. Alla klasser skall ha talat om dessa diskrimineringsgrunder vid septembers månads slut. Uppföljning med utvärdering i a-lagen i september månads slut.

En slutlig utvärdering i maj.

Insats

Jargong behandlas under värdegrundsarbetet under höstterminen.

Alla elever ska få kunskap om diskrimineringsgrunderna genom en genomgång av sin klasslärare under september.

Personalen skall i a-lagen diskutera och arbeta fram en gemensam policy i hur skolan hanterar skällsord.

Etiska samtal förs i klasserna minst en timme varannan vecka då man fokuserar på elevernas sätt att uttrycka sig och hur man ska tala till varandra.

Ansvarig

Klasslärarna

A-lagsledarna

Datum när det ska vara klart

Arbetet med elevdiskussioner pågår under hela läsåret. Policyn ska vara färdig senast januari månads slut. Därefter tar arbetet med att förankra policyn vid.

Namn

Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet samt religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Olika religioner synliggörs i verksamheten.

Eleverna ska under läsåret få kunskap om de olika religiösa högtider som infinner sig under läsåret.

En halvtidsutvärdering kommer att ske under vårterminens mitt, på klassråd, elevråd och a-lagsmöten. En slutlig utvärdering sker i maj.

Insats

Skolan köper in multireligiösa almanackor.

Den multireligiösa almanackan används som ett komplement i undervisningen och i fritidshemmets verksamhet för att synliggöra de olika världsreligionerna.

Vi uppmärksammar i klasserna fester och traditioner som är knutna till de stora världsreligionerna. Arbetet med vad och hur vi uppmärksammar i den multireligiösa almanackan under året ska bestämmas på a-lag den 7 januari 2013.

TV-OX gör den multireligiösa almanackan synlig i sina program utifrån a-lagsplaneringen.

Ansvarig

För inköp av almanacka och att den används i verksamhetsplaneringen: Ledning

Tid för planering av arbetet: A-lagsledarna.

För att uppmärksamma högtider och traditioner: Klasslärare och fritidshemspersonal i klasserna och under fritidstid.

För att synliggöra den multireligiösa almanackan i sina sändningar: TV-OX redaktionen.

Datum när det ska vara klart

Almanackor är beställda 5 december.

Planering av arbetet den 7 januari 2013

Första TV-OX program under vårterminen.

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

Främja jämställdheten mellan könen

Områden som berörs av insatsen

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

Aktiviteter som genomförs på rastverksamheten ska vara planerade utifrån skolans diskussion och sammanfattning av jämställt bemötande.

Uppföljning genom elevenkät i slutet av läsåret och årets utvärdering av

Likabehandlingsplanen.

Vid nästa års kartläggning.

Insats

På första a-laget på vårterminen diskuterar vi jämställt bemötande.

I arbetet med eleverna ska personalen ha fokus på jämställt bemötande i genomförandet av rastverksamhetens aktiviteter .

Ansvarig

Diskussion om jämställt bemötande: A-lagsledarna

Planering av rastverksamhetens aktiviteter: Rastverksamhetsgruppen.

Datum när det ska vara klart

2013-02-01

Namn

Trygg på skolgården

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Att eleverna upplever utemiljön på skolgården som trygg.

Uppföljning genom den årliga elevenkäten samt genom kartläggning med Huset.

Insats

Skolan har en befintlig arbetsgrupp som kontinuerligt arbetar med att utveckla och planera rastverksamheten.

Genom en organiserad och fortlöpande rastverksamhetsplanering ska rastverksamheten utvecklas. Personalen som är ute och rastvakter ska bära de tydliga armbindlar som finns så att eleverna tydligt kan se rastvakterna.

Ansvarig

Rastverksamhetens innehåll: Rastverksamhetsgruppen

Genomförandet av rastverksamheten: Fritidspersonal.

Rastvaktsschema: Rektor

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Alla elever och personal har varit med och arbetat med kartläggningsverktyget "Huset". Först har personalen samtalat med eleverna kring begreppen trygg och otrygg. Sedan har eleverna fått en bild över skolan där de markerade ut trygga och otrygga platser på skolan. Dessa markeringar sammanställdes sedan med eleverna i klassen för att finna ut var eleverna känner sig trygga och otrygga på skolan och även i diskussioner tala om varför en plats upplevs som trygg respektive otrygg.

Resultaten från alla klasser har sedan sammanställts. Sammanställningen redovisades för eleverna på elevrådet och i klasserna och eleverna fick komma med förslag och åtgärder. De trygga och otrygga platser som visade sig i kartläggningen analyserades med koppling till diskrimineringsgrunderna och andra maktstrukturer. Personalen utarbetade sedan mål och åtgärder till Likabehandlingsplanen för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ett utkast av Likabehandlingsplanen presenterades för eleverna i elevrådet och på klassråd.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Eleverna har arbetat med kartläggningsverktyget "Huset". De har varit med och sammanställt och analyserat resultatet i respektive klass. Elevrådet och klasserna har delgetts och kommenterat det sammanställda resultatet för Oxhagsskolan. De har kommit med synpunkter och kommentarer för främjande och förbyggande åtgärder.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

All personal har deltagit och kompetensutvecklat sig i arbetet med PraLin tillsammans med - Diskrimineringsbyrån - Uppsala. Personalen har genomfört kartläggningen med eleverna och varit med i arbetet med att ta fram mål och åtgärder för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Resultat och analys

Eleverna känner sig otrygga kring matsalen då elever trängs och tävlar om att komma först i kön. Vilket beror på att det saknas vuxna när eleverna kommer till matsalen. Det har åtgärdats genom att det alltid finns en vuxen som tar emot eleverna vid matsalen.

Kapprum upplevdes som otrygga då där upp står konflikter när många elever samsas om ett litet utrymme. Där är även liten vuxennärvaro.

Toaletter i kapprummen är otrygga då andra står utanför och drar i dörren. Likaså här är det så att många elever samsa om ett litet utrymme. Låsen känns inte säkra då det har visat sig att man kan låsa upp utifrån.

Förebyggande åtgärder

Namn

Tryggt kapprum och toalett

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Eleverna skall känna sig trygga när de befinner sig i kapprummen.

Eleverna ska känna sig trygga vid toalettbesök

Uppföljning sker via elevråd och klassråd kring frågan om "tryggt kapprum" som står som en stående punkt på dagordningen.

Uppföljning sker även vid nästa års kartläggning.

Åtgärd

Klassrumsdörren skall öppnas när lektionen börjar för att minska konflikter som uppstår när barnen trängs eller kommer åt varandra.

Rastvakterna skall ha översikt över kapprummen så att inget bråk och skrik försegår.

Då föräldrar ibland följer sitt barn till skolan eller väntar på att få träffa klassläraren så har det hänt att föräldrar ska lösa konflikter som uppstår eller har uppstått elever emellan. Det upplevs som otrevligt och otryggt för den berörda eleven/eleverna. Skolan ska informera föräldrarna om att ansvarar för varje barns trygghet och att skolan hanterar de konflikter som uppstår.

Klasserna ska upprätta rutiner för toalettbesök så att det inte blir trängsel utanför toaletten.

Klasserna ska sätta upp trivselregler på toaletten för ökad hygien.

Låsen ska inventeras och nya lås ska sättas in där det behövs på toaletterna så att det känns tryggt att befinna sig där.

Motivera åtgärd

Kapprummen är trånga och det uppstår bråk.

Föräldrar skäller på barn i konflikt.

Elever befinner sig i kapprummen på rasten.

Elever blir stressade när många står utanför toalettdörren, rycker i handtaget. Därför måste rutiner införas för toalettbesök.

Nya lås ska installeras då de gamla kan öppnas utifrån.

Ansvarig

Läraren som har lektion skall öppna klassrumsdörren i tid.

Rektor informerar föräldrarna om skolans ansvar respektive föräldrars ansvar i konflikthantering.

Översikt av kapprum på raster: rastvakterna.

Inventering av lås: vaktmästare.

Datum när det ska vara klart

Rastvärdarna ska ha uppsikt över kapprummen. Klasslärarna öppnar kapprummen i tid. Ett pågående arbete under året.

2012-12-06: Nya lås beställda och monterade.

2013-01-31: Rutiner för toalettbesök och trivselregler för varje klass ska vara genomfört.

Vårterminen 2013 första föräldraråd: Information till föräldrar om skolans ansvar respektive föräldrars ansvar i konflikthantering.

Namn

Trygg på skolgården.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Ålder.

Mål och uppföljning

Det ska inte förekomma kränkande behandling när eleverna befinner sig på skolgården under rasterna.

Uppföljning sker genom återkommande samtal om skolgården på klassråd och elevråd. I personalgruppen på APT vid punkt på dagordning, rapport grupper/elevråd.

Utvärdering sker vid nästa års kartläggning med Huset tillsammans med eleverna.

Åtgärd

På elevråd och klassråd ska det finnas en stående punkt där man diskuterar förekomsten av kränkande behandling på skolgården med koppling till skolans värdegrund och ordningsregler.

Eleverna i olika åldrar ska lära känna varandra genom faddring där yngre elever arbetar tillsammans med äldre elever och vid gemensamma samlingar där yngre och äldre elever samlas för gemensam aktivitet.

Ett tydligt fotbollsschema skall upprättas av utsedd lärare, för att minska konflikter vid fotbollsplan.

Ett tydligt rastverksamhetschema upprättas av utsedd arbetsgrupp, för att eleverna ska sysselsätta sig mer.

Rastvakterna ska bära den tydliga armbindel som finns, för att synliggöras på skolgården.

Motivera åtgärd

Det händer att elever känner sig kränkta både fysiskt och psykiskt under raster. I kartläggningen kom det fram att yngre elever känner sig otrygga med äldre elever på skolgården.

Då fotbollsschema har sänkts har konflikter uppstått vid fotbollsplan.

Då eleverna saknar aktiviteter skapas grogrund för konflikter.

Eleverna upplever att det är dålig vuxennärvaro på rasten.

Ansvarig

Rektor

Datum när det ska vara klart

Elevråd och klassråd. Ett pågående arbete under året.

2012-12-06 Fotbollsschema, Rastvakterna bär armbindel.

2013-01-07 Faddring, gemensamma samlingar.

2013-02-01 Rastverksamhetsschema.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på vår skola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Rastvaktsschema för god uppsikt över alla platser där eleverna befinner sig på lektionsfri tid.

Vuxentäthet på rasterna med rastverksamhet anordnat av och med vuxna.

Trygghetsgruppen i samarbete med EHT genomför regelbundna möten.

Kartläggning hösttermin och genomförande av trivselenkäter vårtermin.

Elever och vårdnadshavare kan vända sig till all personal på skolan då alla elever är allas ansvar. Det informeras kontinuerligt på föräldramöten, utvecklingssamtal och i klasserna.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Ann-Christin Sundell, rektor. Telefon nr: 08- 508 45 741

Petros Tzintzis, intendent . Telefon nr: 08- 508 45 743

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

I ett första steg när personal uppmärksammar att elev kränks av andra elever griper personalen in och samtalar med de inblandade. Personal meddelar skyndsamt vårdnadshavare.

Trygghetsgruppens rutiner:

1. När personal uppmärksammar att elev kränks av andra elever anmäls det till Trygghetsgruppens ansvarige: rektor.
2. Rektor har samtal med den utsatte eleven för att göra en kartläggning av händelsen.
3. Vårdnadshavare till den utsatte eleven informeras skyndsamt och kallas vid behov till skolan.
4. Rektorn har enskilda samtal med den/ de elever som har utsatt eleven, omgående.
5. Vårdnadshavare till den/ de som har utsatt en elev kallas till skolan för enskilda samtal.
6. Uppföljning sker av rektor en vecka efter, med den utsatte eleven och med den/ de som har utsatt eleven.
7. Rektorn informerar berörd personal.

8. Elevhälsoteamet informeras alltid.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Om elev, vårdnadshavare eller skolans personal upplever att en elev kränks/diskriminerats av en anställd på skolan hänvisas ärendet direkt till rektor. Rektor utreder och vidtar nödvändiga åtgärder. Vårdnadshavare informeras omgående och som ett stöd för sitt barn deltar vårdnadshavare i samtal mellan de inblandade. Uppföljning sker av rektor tills dess att situationen har utretts, åtgärdats och ärendet kan avslutas.

Rutiner för uppföljning

Trygghetsgruppen, rektor är ansvarig för att inom en vecka ha uppföljningssamtal med den utsatte samt den/de som utsatt.

Rektor utreder och vidtar skyndsamt nödvändiga åtgärder om elev kränkts/diskriminerats av en personal. I detta arbete ingår uppföljningssamtal med de inblandade.

Elevhälsoteamet följer upp alla inrapporterade ärenden kring "Elevhändelse".

Rutiner för dokumentation

Skolan har en egen blankett "Elevhändelse" som alltid fylls i när personal uppmärksammar att elev kränks av andra elever.

Rektor dokumenterar, registrerar och följer upp.

Rektor skickar in rapport till huvudman.

Ansvarsförhållande

Personal dokumenterar när de har fått kännedom om att en elev har kränkts eller trakasserats av andra elever. Dokumentationen görs med skolans blankett "Elevhändelse" som överlämnas till Trygghetsgruppens ansvarige: Rektor

Rektor ansvarar för blankett "Elevhändelse", kartläggning av händelse, utredning, information till vårdnadshavare, åtgärder, information till berörd personal, rapport till huvudman, fortsatt dokumentation och uppföljning.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett

visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. /P>

Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]